

पृष्ठभूमि :

सरोकारवाला सर्वसाधारण नागरिक र स्थानीय निकायका पदाधिकारीहरु बीच सार्वजनिक चासोको विषयमा सार्वजनिक स्थलमा खुला छलफल गरी पारदर्शिता, जवाफदेहिता, प्रवर्द्धन गरी सुशासनको प्रत्याभुति गर्न सार्वजनिक सुनुवाईले अहम भूमिका खेल्दछ । स्थानीय निकाय र नागरिकहरुका बीचमा दोहोरो सम्वाद स्थापित गर्न र त्यस्तो सम्वादबाट जनतालाई देश विकासको प्रक्रियामा रचनात्मक प्रतिनिधित्व गराई पारदर्शिताको माध्यमद्वारा स्थानीय निकायको विकास निर्माण कार्य र सेवाप्रवाहलाई गुणस्तरीय र प्रभावकारी बनाई जिम्मेवारीको संस्कार बसाउने कार्य सार्वजनिक सुनुवाईले गर्दछ ।

“सार्वजनिक सुनुवाई” भन्नाले सरोकारवाला सर्वसाधारण नागरिक र अधिकारमा बसेका स्थानीय निकायका पदाधिकारीहरु बीच सार्वजनिक चासोको विषयमा सार्वजनिक थलोमा खुला छलफल गर्ने प्रक्रियालाई जनाउँछ । स्थानीय निकायबाट संचालित विकास कार्यक्रम, उपलब्ध सेवा, वस्तु र सुविधा सार्वजनिक गरी त्यस्ता विषयका सम्बन्धमा सार्वजनिक थलोमा सेवाग्राही नागरिकले उठाएका प्रश्न, जिज्ञासाहरुमा स्पष्टता ल्याउने र नागरिकबाट प्राप्त रचनात्मक सुझावलाई ग्रहण गर्न तथा जिम्मेवारीबोधको संस्कार बसाउनका लागि सार्वजनिक सुनुवाई गरिन्छ ।

ट्रान्सपरेन्सी इन्टरनेशनल नेपालसँग आबद्ध रही भ्रष्टाचार विरुद्ध अभियान, चितवन नेपालले पारदर्शिता, जवाफदेहिता, न्याय, सुशासन, सदाचार अभिवृद्धि गर्नको लागि विभिन्न किसिमका कार्यक्रमहरु संचालन गर्दै आइरहेको छ । भ्रष्टाचार विरुद्ध अभियान चितवन नेपालले सेवा प्रदायक संस्थाको सेवा प्रदान गर्ने पद्धति तथा भ्रष्टाचारको विषयमा स्थानीय स्तरमा जनगुनासो सुन्ने परामर्श दिई बहुसंख्यक नागरिकहरुलाई मूल प्रवाहमा संलग्न गर्दै सार्वजनिक सेवा प्रदायक पद्धतिमा सुधार गरी सुशासन तथा जवाफदेहिता प्रवर्द्धन गर्नको लागि कृयाशिल रहेको छ । सार्वजनिक सुनुवाई यस संस्थासँग प्रत्यक्ष सरोकारको विषय भएको कारण यो कार्यक्रम जिल्ला विकास समिति चितवनको आयोजनामा यस संस्थाले समन्वय र परामर्शदाताको रूपमा जिल्ला विकास समितिको सभाहल चितवनमा कार्यक्रम आयोजना गरिएको छ ।

ऐन तथा नियमावलीहरुले गरेको व्यवस्थालाई सरल तथा प्रभावकारी ढंगले संचालन गर्न सजिलो होस् भनि नेपाल सरकारले सार्वजनिक सुनुवाई कार्यविधि २०६७ कार्यान्वयनमा ल्याएको छ । यस निर्देशिका बमोजिम कुनैपनि स्थानीय निकायहरु खासगरी जि.वि.स तथा नगरपालिकाहरुले वर्षको ३ पटक सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रम संचालन गर्नुपर्ने तथा सो कार्य कुनैपनि परामर्श दातृ संस्था वा विज्ञहरुको सहजीकरणमा कार्यक्रम संचालन गर्नुपर्ने उल्लेख गरिएको छ । यिनै कुराहरुलाई ध्यानमा राख्दै यस जि.वि.स चितवनले आ.व २०७१/०७२ को तेस्रो चौमासिक तथा चालु आर्थिक वर्षको विषयगत कार्यालयहरुको कार्य सम्पादन तथा सेवाप्रवाह बारे सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रम संचालन पश्चात विवरण प्रतिवेदनमा समावेश गरिएको छ ।

१. सार्वजनिक सुनुवाईको औचित्य:

सुशासन, व्यवस्थापन र संचालन ऐन २०६४, नियामवली २०६५ तथा स्थानिय निकाय आर्थिक प्रशासन नियामवली २०६४ ले हरेक स्थानिय निकायहरुले आफ्नो संस्थाले वर्षभरि संचालन र सम्पादन गरेका कार्यहरुको वर्षको सार्वजनिक सुनुवाई गर्नुपर्ने उल्लेख भएको छ ।

चितवन जिल्लामा आर्थिक वर्ष २०७१/०७२ को तेस्रो चौमासिक अवधिमा संचालन भएका विकास निर्माण कार्यहरु तथा गुनासाहरुका साथै आगामी दिनहरुमा सुधार गर्नका लागि चाल्नुपर्ने कदमहरुका बारेमा जानकारी लिने महत्वपूर्ण कार्यका लागि सार्वजनिक सुनुवाई कार्यले सघाउ पुऱ्याउँछ ।

कानुनीशासन, सामाजिक उत्तरदायित्व तथा सार्वजनिक जवाफदेहिताको कार्य जिम्मेवारि निभाउन यस कार्यले सघाउ पुऱ्याउनेछ । यसका साथै हालका केही वर्षयता नेपाल सरकारले कार्यसम्पादनमा आधारित अनुदान वितरण पद्धति

लागु गरेको र सार्वजनिक सुनुवाइ कार्यलाई पनि एउटा सुचकको रूपमा राखेकोले पनि यसको अपरिहार्यतालाई प्रष्ट पार्दछ । यसका साथै सार्वजनिक सुनुवाइले सेवाप्रदायकलाई पारदर्शी रूपमा कार्य गर्नको लागि मार्ग प्रदान गर्नुको साथै नागरिकहरूमा सूचनाको हकको प्रत्याभूति प्रदान गर्दछ र असल शासन कायम गर्नमा यसले मद्दत गर्दछ ।

२. कार्यक्रमको उद्देश्य : यस कार्यक्रमको मुख्य उद्देश्य जि.वि.स चितवनवाट चालु आ.ब २०७१/०७२ भरी जिल्लाभर पुऱ्याएको सेवा प्रवाहबारे जनताको जिज्ञासा सरोकारवाला निकायसमक्ष पुऱ्याउने र सरोकारवाला निकायलाई थप जवाफदेही बनाउने कार्य अनुरूप सार्वजनिक सुनुवाइ कार्यक्रम आयोजना गरिएको हो ।

जि.वि.स चितवन र यस अन्तर्गतका विषयगत कार्यालयहरूले जिल्लाका बासिन्दालाई पुऱ्याएको सेवा सुविधा, सम्पन्न भएका कार्यहरू तथा चालु आ.ब मा परेका योजनाहरू सार्वजनिककरण गर्नु साथै सो सम्बन्धि आएका जिज्ञासाहरूलाई व्यवस्थापन गर्नु हो । यस कार्यक्रमका विशिष्ट उद्देश्यहरू यसप्रकार रहेका छन् -

१. पारदर्शिता, जवाफदेहिता, प्रवर्द्धन गरी सुशासनको प्रत्याभूत गर्ने ।
२. जि.वि.स. चितवन र विषयगत कार्यालयहरूबाट सम्पादन गरिएका योजना, कार्यक्रमहरूको बारेमा सर्वसाधारणलाई सुसूचित गराउने ।
३. विषयगत कार्यालयहरूको सार्वजनिक सेवा प्रवाहका सम्बन्धमा सर्वसाधारणसँग प्रत्यक्ष प्रतिक्रिया लिई सम्बन्धित निकायलाई प्रभावकारी सेवा प्रवाहाका लागि ध्यानाकर्षण गराउने ।

३. कार्यविधि :

१. जिल्लाका सबै स्थानमा भएगरेका कार्यबारे प्रतिक्रिया लिइने ।

२ सार्वजनिक सुनुवाइको अबधि स्थानिय निकाय स्रोत परिचालन तथा व्यवस्थापन कार्यविधि २०६९मा भए बमोजिम यस सार्वजनिक सुनुवाइको विषय चालु आर्थिक वर्ष २०७१/०७२ सम्म जि वि स, विषयगत कार्यालय, गैसस तथा सेवाप्रदायक संस्थाहरू बाट पुऱ्याएको सेवा सुविधा तथा विकास निर्माणका कार्यहरू रहेका छन् ।

३ प्रथम र दोस्रो चौमासिकमा सम्पादन गरिएका सार्वजनिक सुनुवाइको समिक्षा गरिएको छ ।

४. **सर्वेक्षण प्रश्नावली तयार :** नागरिक प्रतिवेदन र बहिर्गमन अभिमतको नतिजा एवं सेवा सुविधा प्रवाहका विषयमा प्राप्त जनगुनासो तथा सुझावको व्यवस्थापन र स्थानीय निकायको नीति, कार्यक्रम, बजेट तथा प्रगति साथै सामाजिक परीक्षण प्रतिवेदनका सम्बन्धमा नागरिकहरूको चासो जिज्ञासाको सम्बन्धमा अनुसुचि १ मा तयार गरिए अनुसारको प्रश्नावली तयार पारिएको थियो ।

५ **तथ्यांक तालिकीकरण, विश्लेषण तथा निस्कर्ष :** प्राप्त तथ्यांकको आधारमा तालिकीकरण, विश्लेषण गरी निस्कर्ष निकाल्ने कार्य सम्पन्न गरियो ।

६. **कार्यक्रम व्यवस्थापन तथा संचालन :** कार्यक्रम तोकिएको ढाँचा अनुसार सहजकर्ताले कार्यक्रम व्यवस्थापन तथा संचालन गर्ने ।

७. **प्रतिवेदन तयारी :** अनुसुचि ३ मा संलग्न गरिएको ढाँचा अनुसारको प्रतिवेदन तयार गर्ने ।

४. **कार्यक्रम संचालनको स्थान, मिति र समय :** जिल्ला विकास समिति चितवनले आर्थिक वर्ष २०७१/०७२ को

अबधिमा सम्पादन गरेका कार्यहरूको विषयमा २०७२ साल असार ३१ गतेका दिन जि.वि.स चितवनको सभाहलमा

कार्यक्रम गरिनेछ । कार्यक्रम दिउँसो ...२.बजे देखि शुरु भइ वेलुका ..५.. बजे सम्म संचालन गरिनेछ ।

५. प्राप्त उपलब्धिहरू :

१. स्थानीय निकायबाट संचालित विकास कार्यक्रम उपलब्धि सेवा, वस्तु र सुविधाबारेमा सर्वसाधारणलाई जानकारी प्राप्त।
२. नागरिकबाट प्राप्त रचनात्मक सुझावलाई ग्रहण गर्ने तथा जिम्मेवारीबोधको संस्कार बसाउने पद्धतिको विकास हुनेछ।
३. जि.वि.स को ध्यान नपुगेका स्थानहरूमा यस कार्यक्रमको माध्यमद्वारा ध्यानाकर्षण हुनेछ।
४. जि.वि.स. र जिल्लाका अन्य विषयगत कार्यालयहरूको भौतिक विकासका काम र खर्च भएको वजेटबारे जानकारी हुनेछ।
५. विषयगत कार्यालयहरूको सार्वजनिक सेवा प्रवाहका सम्बन्धमा सर्वसाधारणसंग प्रत्यक्ष प्रतिक्रिया लिई सम्बन्धित निकायलाई प्रभावकारी सेवा प्रवाहका लागि ध्यानाकर्षण गराइनेछ।
६. पारदर्शिता, जवाफदेहिता, प्रवर्धन गरी सुशासनको प्रत्याभूति गर्न जि.वि.स तथा विषयगत कार्यालयहरूलाई ध्यानाकर्षण गराइनेछ।

६. सार्वजनिक सुनुवाई संचालन विधि :

सुशासन ऐन २०६४, र नियामवली २०६५ को आशय अनुरूप स्थानिय निकायहरूमा सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रम संचालन गर्ने र सामाजिक उत्तरदायित्व बहन गर्ने अभिप्रायले जि.वि.स चितवनले सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रम आयोजना गरेको हो। नेपाल सरकार स्थानिय विकास मन्त्रालयले जारी गरेको सार्वजनिक सुनुवाई कार्यविधि २०६७ को अध्ययन गरि सो कार्यविधिले तोकेका विभिन्न चरणहरूका कार्यहरू संचालन गरेको थियो। कार्यविधिमा उल्लेख भए बमोजिम सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रम गर्नुपूर्व चितवन जिल्लाका १०० जना सेवाग्राहिहरूसँग नागरिक अभिमत र बर्हिगमन मत सर्वेक्षण गरिएको थियो। यसको विस्तृत विवरण अनुसूचिमा उल्लेख गरिएको छ।

७. कार्यक्रमको विज्ञ तथा सहजकर्ता: यस सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रमका लागि व्यवस्थापनमा जि.वि.स चितवनका सुचना अधिकृत बलराम लुईटेल तथा सामाजिक विकास अधिकृत रामहरि न्यौपानेले गर्नुभएको थियो। फिल्ड सर्वेक्षण कार्य सहजकर्ता दिपेन्द्र अधिकारी तथा सहायक सहजकर्ता रीता कडेलले गर्नुभएको थियो। सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रम संचालन बलराम लुईटेल तथा सहजकरण सहजकर्ता दिपेन्द्र अधिकारीले र सर्वेक्षणको नतिजा सुनुवाई कार्य रीता कडेलले गर्नुभएको थियो।

८. कार्यक्रममा रहेको उपस्थिति:

यो कार्यक्रम जि.वि.स चितवनको सभाहलमा २०७१/०७२ को तेश्रो चौमासीक अबधिमा सम्पादन गरेका, विकास निर्माणका कार्य र जि.वि.स. ले पूर्याएको सेवा सुविधाका बारेमा सार्वजनिक सुनुवाई गरिएको थियो। कार्यक्रममा प्रमुख अतिथिका रूपमा प्रमुख जिल्ला अधिकारी श्री विनोद प्रकास सिंह रहनुभएको थियो भने अध्यक्षता श्री स्थानिय विकास अधिकारीज्यूले गर्नु भएको थियो त्यस्तै चितवन जिल्लाका विभिन्न विषयगत कार्यालयका प्रमुख एवम् प्रतिनिधिहरूको उपस्थिति रहेको थियो।

कार्यक्रममा सक्रिय पार्टी प्रमुख र प्रतिनिधिहरूको उपस्थिति रहेको थियो। जिल्लाका सम्पूर्ण क्षेत्र बाट ठूलो संख्यामा सेवाग्राहिहरूको उपस्थिति रहेको थियो भने पत्रकारहरूको पनि उपस्थिति रहेको थियो। विभिन्न गैससका प्रतिनिधिहरूको समेत उपस्थिति रहेको उक्त कार्यक्रममा १०० भन्दा बढिको उपस्थिति रहेको थियो भने यसको विवरण अनुसूचि २ मा दिइएको छ।

९. कार्यक्रममा भएका गतिविधिहरू : २०७२/३१ गते २ बजे जिल्ला विकास समिति चितवनका स्थानिय विकास अधिकारी भरतमणी पाण्डेको सभापतित्वमा कार्यक्रम भएको थियो भने उक्त कार्यालयका सामाजिक विकास अधिकृत रामहरी न्यौपाने ले स्वागत मन्तव्यका साथै कार्यक्रमको पहिलो चरणमा कार्यक्रमको ढाचाँ र परिचय तथा सहभागिहरूलाई सार्वजनिक सुनुवाईका बारेमा जानकारी गराईएको थियो भने जि.वि.स चालु आ.वर्ष का कार्यक्रम तथा योजनाका बारेमा जानकारी गराउनु भएको थियो। योजनाका बारेमा जानकारी

गराउनु त्यस पश्चात कार्यक्रमका सहजकर्ताद्वारा नागरिक प्रतिवेदन र बर्हिगमन मतको परिणाम तथा सार्वजनिक सुनुवाइ आचार संहिता पढेर सुनाउनुभएको थियो ।

यसको उल्लेख अनुसूचि ४ मा गरिएको छ । आचार संहिता र नागरिक सर्वेक्षण प्रतिवेदन जानकारी गराइसकेपछि उपस्थित नागरिक हरुबाट जिज्ञासाको लागि फोरम ओपन गरिएको थियो र सहभागिहरुद्वारा आ आफ्नो जिज्ञासाहरु राखेका थिए ।सहभागि हरुले राखेका जिज्ञासाहरुको विषयमा स्थानिय विकास अधिकारी भरतमणि पाण्डे,महिला तथा बालबालिकाको कार्यालयको तर्फबाट भगवति पौडेल तथा चितवनका प्रमुख जिल्ला अधिकारी .विनोद प्रकास सिंहले जवाफ दिदै उक्त कार्यक्रमको बारेमा समिक्षा गर्दै पारदर्शिता र जवाफदेहिपन बृद्धि गर्नका लागि सार्वजनिक सुनुवाइको महत्व रहेको र आफ्नो गाउं तथा जिल्लामा भएका क्रियाकलाप तथा योजनाको बारेमा सबै नागरिकले चासो राख्नुपर्ने र सबै कार्यालयहरुलाई अनिवार्य रुपमा सार्वजनिक सुनुवाइ गरिनुपर्ने कुरा व्यक्त गर्नुभएको थियो । अन्तमा जि.वि.स चितवनका स्थानिय विकास अधिकारी भरतमणि पाण्डेद्वारा सबै सहभागिहरुलाई धन्यवाद दिदै कार्यक्रमको समापन गर्नुभएको थियो ।

निष्कर्ष तथा सुभाबहरु:

निष्कर्ष:

जिल्ला विकास समिति चितवनले चालु आ.ब को तोश्रो चौमासिकमा तथा आ .ब ०७१०७२ को अन्तिममा सम्पन्न गरेका तथा परेका योजनाहरुको सार्वजनिककरण तथा विषयगत कार्यालयका बारेमा सम्पन्न भएको सार्वजनिक सुनुवाइ कार्यक्रम वास्तवमै पारदर्शिता तथा जवाफदेहिताका लागि गरिएको प्रतिबद्धता नै मान्नु पर्दछ ।यस्ता किकसिमका कार्यक्रमहरु निरन्तर रुपमा संचालन गर्नु जि.वि.स,गा.वि.स तथा नगरपालिका मात्र नभइकन सम्पूर्ण सार्वजनिक निकायहरुले गर्नुपर्ने आवश्यकता देखिन्छ तथापि आजसम्म यसको प्रयोग कम्ती मात्रामा गरिएको पाइन्छ ।देशमा स्थानिय निकायको निर्वाचन नभएको र स्थानिय निकायहरु नेपाल सरकारका कर्मचारीहरुमै निर्भर रहेको अवस्थामा सार्वजनिक सुनुवाइ कार्यक्रमले गर्दा सम्पन्न भएका कार्यहरु र आगामि योजनाहरुका बारेमा सर्वसाधारण नागरिकलाई जानकारी गराउन तथा सेवाप्रदायकलाई नागरिकहरुबाट प्राप्त भएका सुभाबहरु संकलन गरि आगामि दिनमा काम गर्नको लागि योगदान पुग्ने आशा एवम विश्वास गरिएको छ ।

सुभाबहरु:

यस सार्वजनिक सुनुवाइका क्रममा भएका त्रुटि तथा कमी कमजोरीहरुलाई आगामी दिनहरुमा सुधार गर्नका लागि केहि सुभाबहरु यसप्रकार छन् ।

- सार्वजनिक सुनुवाइ कार्यक्रमको प्रचारप्रसार व्यापक रुपमा गरिनुपर्ने ।
- सम्बधित कार्यालयले कार्यक्रम निर्धारित समयमै संचालन गर्नुपर्ने ।
- सार्वजनिक सुनुवाइ कार्यक्रमको शुरुमा अधिल्लो सार्वजनिक सुनुवाइका क्रममा व्यक्त भएका प्रतिबद्धताहरु का बारेमा सुनुवाइ गरिनुपर्ने ।
- सार्वजनिक सुनुवाइ कार्यक्रम केवल न्यूनतम शर्त तथा कार्य सम्पादन मापनमा जि.वि.स,गा.वि.स लाइ उर्तिण गराउनमा मात्र केन्द्रित नरहिकन यो कार्यक्रमको महत्वका बारेमा सर्वसाधारण नागरिकलाई सचेत गराइनुपर्ने ।
- कार्यक्रमका दौरान आ आफ्नो जिम्मेवारि अनुरूप कार्य गर्नुपर्ने ।
- सार्वजनिक सुनुवाइ कार्यक्रममा व्यक्त भएका जिज्ञासा,सुभाबहरु तथा प्रतिबद्धताहरुको अनुगमन गर्न एक संयन्त्र गठन गर्नुपर्ने ।
- जि.वि.स द्वारा गा.वि.स लाइ पनि सार्वजनिक सुनुवाइ गर्नको लागि निर्देशित गरिनुपर्ने ।

अनुमानित खर्च विवरण :

क्र. सं.	विवरण	ईकाई	परिमाण	दर	जम्मा	कैफियत
१.	सर्वेक्षण	जिविस	१० दिन	५००/-	५,०००/-	
२.	प्रश्नावली तयारी	प्रति	१०००	३	३,०००/-	
३.	सहजकर्ता	दिन	२	२,०००/-	४,०००/-	
	सहजकर्ता सहायक	दिन	२	१५००/-	३,०००/-	
४.	प्रतिवेदन तयारी	पटक	१	५,०००/-	५,०००/-	
५.	श्रव्य दृश्य तयारी	पटक	१	५,०००/-	५,०००/-	

जम्मा खर्च रु. २५,०००

अनुसूची १

अनुसूची - १, प्रश्नावली भाग - १

नागरिक प्रतिवेदन (सन्तुष्टि वा असन्तुष्टि जनाउने)

उत्तरदाताको नाम र थर :- जातजाति ब्राम्हणक्षेत्री ५०, जनजाति १८ दलित ४ अन्य २८

लिङ्ग : महिला २६ पुरुष ७४

उमेर समुह २०-६६ वर्ष सम्म

शिक्षा साक्षर देखि स्नातकोत्तरसम्म

पेशा कृषि, व्यवहार, शिक्षण, पत्रकार, मजदुर

सहभागी सेवाग्राही संख्या जम्मा १०० जना

(नागरिक प्रतिवेदन मा सहभागी ५० र बहिर्गमन अभिमतमा सहभागी ५०)

१. सेवाको सन्तुष्टि

१.१ तपाईंले यस कार्यालयबाट समग्रमा कतिको सन्तुष्टि पाउनु भयो ?

सन्तुष्ट (२०) ठीकै (८०) असन्तुष्ट ( )

१.२ सेवा लिन जाँदा कर्मचारीको व्यवहारप्रति तपाईं कतिको सन्तुष्ट हुनुहुन्छ ?

सन्तुष्ट (४०) ठीकै (६०) असन्तुष्ट ( )

२ सेवाको नियमितता

२.१ नागरिक बडापत्रमा उल्लेख भए अनुसार तपाईंले प्राप्त गर्नुपर्ने सेवामा लागेको समय प्रति कतिको सन्तुष्ट हुनुहुन्छ ?

सन्तुष्ट (४४) ठीकै (५६) असन्तुष्ट ( )

२.२ कार्यालय नियमित रूपमा (कर्मचारीको उपस्थिति, समय पालना, कार्यच्युस्तता) सञ्चालन भएको छ भन्ने कुरामा कतिको विश्वस्त हुनुहुन्छ ?

सन्तुष्ट (५०) ठीकै (५०) असन्तुष्ट ( )

२.३ तपाईंले सेवा लिन जाँदा अतिरिक्त रकम तिर्नु भयो ?

तिरेको छैन (८४) एकदमै कम (६) धेरै तिरेको ( ) भन्न चाहन्न १०

२.४ यस कार्यालयले सार्वजनिक चासो तथा समस्या भसमाधान गर्न औसत कति दिन लगाउने गरेको छ ?

१ दिन (१०) २ दिन (६०) धेरै दिन (३०)

३. सेवाप्रतिको जनविश्वास

३.१ यस संस्थाले दिने सेवाप्रति तपाईं कतिको विश्वस्त हुनुहुन्छ ?

विश्वस्त (४०) ठीकै (६०) अविश्वस्त ( )

३.२ यस कार्यालयले प्रदान गरेको सेवा बारेमा अरुलाई जानकारी गराई कतिको प्रचार गर्नु भएको छ ?

धेरै (७५) ठीकै (२०) गरेको छैन (५)

३.३ यस संस्थामा कार्यरत कर्मचारी प्रति तपाईंको विश्वास कतिको छ ?

धेरै (२०) ठीकै (८०) विश्वास छैन ( )

३.४ यस कार्यालयले विपन्न वर्गको लागि छुट्याएको सेवा प्रयोग गरेको थाहा पाउनु भएको छ ?

छ (२०) छैन (१०) अलिअलि थाहा छ (४०) थाहा छैन (३०)

४ सेवाको गुणस्तर

४.१ यस कार्यालयबाट सेवा लिँदा कार्यालयले दिएको जनकारीबाट कतिको सन्तुष्ट हुनुहुन्छ ?

सन्तुष्ट (७०)   कम सन्तुष्ट (३०)   असन्तुष्ट ( )

४.२ तपाईं यस कार्यालयमा आउँदा कसको सहयोग लिनुभयो ?

आफै (८५)   गाउँका ठूलाबडाको (१०)   मध्यस्थकर्ता (५)

४.३ यस कार्यालयमा तपाईंले एउटा कामको लागि कति पटक धाउनु पर्‍यो ?

१ पटक (४०)   २ पटक (१०)   सो भन्दा वढी (५०)   भन्न चाहन्न

५. सेवा सम्बन्धी जानकारी

५.१ कार्यालयको भौतिक अवस्था कस्तो छ ?

अति राम्रो (२०)   ठीकै (८०)   नराम्रो ( )

५.२ कार्यालयमा भएको नागरिक बडापत्र बारे तपाईंलाई जानकारी छ ?

छ (३५)   आंशिक जानकारी छ (६०)   कुनै जानकारी छैन (५)   भन्न चाहन्न

५.३ कार्यालय र सेवाग्राही बीचको सम्बन्ध कस्तो छ ?

अति राम्रो (४०)   ठीकै (८०)   खासै राम्रो छैन ( )

५.४ सञ्चालन गरिने सावैजनिक कार्यक्रममा सीमान्त वर्गको उपस्थित कति प्रतिशतसम्म हुने गरेको छ ?

२० प्रतिशत जति ३२) ५० प्रतिशत भन्दा माथि (२४)   थाहा छैन (४४)   भन्न चाहन्न

५.५ परिषदमा राष्ट्रिय नीति निर्देशिका अनुसार समावेशी प्रकृतिको प्रतिनिधित्व भएको छ ?

छ (३२)   ठीकै छ (२४)   प्रतिनिधित्व साँहै कम छ (२४)   भन्न चाहन्न (२०)

६ नागरिक बडापत्र/उजुरी पेटिका/ गुनासो सुन्ने अधिकारी सम्बन्धमा

६.१ तपाईंको विचारमा सेवाग्राहीले नागरिक बडापत्रको उपयोग कुन हदसम्म गरेका छन् ?

धेरै (३०)   कम (६०)   गरेको छैन ( )   भन्न चाहन्न (१०)

६.२ तपाईंको विचारमा सेवप्रदायकहरूले नागरिक बडापत्र अनुरूप कति हदसम्म सेवा प्रदान गरेको जस्तो लाग्छ ?

धेरै (३४)   ठीकै (५७)   अति कम (१०)

६.३ तपाईंको विचारमा उजुरी पेटिका उपयोग कुन हदसम्म भएको छ ?

धेरै भएको छ (६२)   ठीकै भएको छ (१२)   भएकै छैन (२६)

प्रश्नावली भाग - २
नागरिक प्रतिवेदनपत्र

१ सिफारिस सम्बन्धी

१.१ सिफारिसको लागि चाहिने आवश्यक कागजातहरूको प्रष्ट जानकारी पाउनु भयो ?

पाएँ (३२) ठीकै पाएँ (३६) स्पष्ट पाइँन (३२)

१.२ कुनै सिफारिसको लागि लाग्ने दस्तुर बाहेक अतिरिक्त रकम दिनु पर्‍यो ?

दिएँ () थोरै दिएँ () मागिन दिइएन पनि (१००)

१.३ त्यहाँबाट दिने सिफारिस लिंदा कसको सहयोग लिनुभयो ?

आफै (८०) मध्यस्त कर्ता वा कार्यालयकै मान्छे (१०) नेता/ठूलाबडा (१०)

१.४ राजश्व, शुल्क तथा दशदुर को-कससंग उठाउने गर्दछन् ?

सबैसंग कर उठाउँछन् (१००) सीमित सँगमात्र कर उठाउँछन् () धेरै वक्यौता रहने गरेको छ () भन्न चाहन्न

२ पूर्वाधार तथा सरसफाई सम्बन्धी

२.१ कार्यालयमा सरसफाईको अवस्था कस्तो छ ?

राम्रो (८०) ठीकै (२०) खराब ( )

२.२ कार्यालयमा सरसफाई सम्बन्धी गुनासो गर्दा त्यसमाथी कारवाही कतिको गरिन्छ ?

तुरुन्तै हुन्छ (४०) पटक पटक भनेपछि मात्रै हुन्छ (६०) जति भनेपनि हुन्न ()

२.३ तपाईंको विचारमा जि.वि.स./न.पा./गा.वि.स ले सरसफाई तथा जनस्वास्थ्य सम्बन्धी कार्यक्रम के कस्तो किसिमले गर्छ ?

नियमित र राम्रो संग (२०) ठीकै गर्छ (६०) नियमित रूपमा गर्दैन (२०) भन्न चाहन्न

२.४ तपाईंको गा.वि.स/नगरपालिकामा विकास निर्माणको स्थिति कस्तो छ ?

राम्रो (१०) ठीकै (८२) खराब (८)

२.५ सञ्चालन गरेका योजनाहरू कतिको प्रभावकारी छन् ?

प्रभावकारी छन् (२४) ठीकै छन् (५६) प्रभावकारी छैनन् (२०)

२.६ योजनाको बिल भुक्तानी दिने व्यवस्था कस्तो छ ?

सहज (४४) ठीकै (४४) अठयारो (१२) थाहा छैन ()

२.७ योजनाहरू जाँचपास गर्दा प्राविधिकहरूलाई रकम दिनुपर्छ ?

पदैन (६६) मागेरै लिन्छन् () रकम नदिए अठयारो पाछैन (४)

२.८ योजना सञ्चालन गर्दा प्राविधिक सहयोग कतिको पाउनु भयो ?

सजिलै पाइयो (४४) कहिले काँही पाइयो (४०) सोधेपनि पाइदैन (१६)

२.९ विकास निर्माणका बारेमा जानकारी माग्दा पाउनु हुन्छ ?

सजिलै पाइन्छ (५२) सोधेपछि पाइन्छ (३६) सोधेपनि पाइदैन (१२)

२.१० स्थानिय निकायको आचारसहिता पालन भएको छ ?

पालन भएको छ (३०) ठीकै पालन भएको छ (४४) कति पनि पालन भएको छैन (२६) भन्न चाहन्न ( )

२.११ योजना सञ्चालन गर्दा जि.वि.स./न.पा./गा.वि.स. बाट कतिको सहयोग पाउनु भएको छ ?

धेरै सहयोग पाएको छ (३०) ठीकै सहयोग पाएको छ (५०) निरुत्साहित गरिन्छ (१०) भन्न चाहन्न (१०)

३ यस कार्यालयको तल दिईका विविध पक्षहरूमा तपाईंको कस्तो छ ?

३.१ आर्थिक श्रोत कस्तो छ ?

आवश्यक श्रोत उपलब्ध (५०) कम श्रोत उपलब्ध (५०) अति कम श्रोत उपलब्ध ( )

३.२ काम गर्ने प्रणाली र प्रक्रिया कस्तो छ ?

अति सरल (३०) ठीकै (५०) जटिल (२०)

३.३ कार्यालयमा भएका कर्मचारीमा सीप कस्तो छ ?

आवश्यक सीप छ (६०) आवश्यक भन्दा कम छ (४०) सीप निकै कम छ ( )

३.४ जि.वि.स./न.पा./गा.वि.स. को आम्दानी र खर्च बाहिर सूचना पाटीमा टाँसेको देख्नुभयो ?

टाँसेको देखेको छु (२०) कहिले टाँसेको देखिन्छ (५०) खै कतै देखिएन (३०) भन्न चाहन्न ( )

३.५ कार्य सम्पन्नको आधारमा मूल्यांकन भएको छ की छैन ?

छ (३०) ठीकै मूल्यांकन हुने गरेको छ (५०) कहिले पनि भएको थाहा छैन (२०) भन्न चाहन्न ( )

३.६ वर्तमान कार्य सञ्चालन संरचना प्रति कतिको सन्तुष्ट हुनुहुन्छ ?

सन्तुष्ट (४०) ठीकै (५०) कुनै जानकारी छैन (१०)

४ पारदर्शिता सम्बन्धी

४.१ जि.वि.स./न.पा./गा.वि.स. मा अहिले सम्म यस वर्ष कतिवटा सार्वजनिक सुनुवाइ कार्यक्रम सम्पन्न भए ?

१ वटा (१०) २ वटा (३०) कार्यक्रम बारे कुनै जानकारी नै छैन (६०) भन्न चाहन्न ( )

४.२ जि.वि.स./न.पा./गा.वि.स. मा अहिले सम्म कतिवटा सार्वजनिक परिक्षण कार्यक्रम सम्पन्न भए ?

धेरै (१५) कम (१२) थाहा छैन (३१) भन्न चाहन्न (४२)

४.३ जि.वि.स./न.पा./गा.वि.स. मा वार्षिक रूपमा सामाजिक परीक्षण भएको छ ?

भएको छ (१६) अहिले सम्म सञ्चालन भएको छैन (२२) कार्यक्रम बारे कुनै जानकारी नै छैन (६२) भन्न चाहन्न ( )

४.४ सार्वजनिक सुनुवाइमा गरिएका सार्वजनिक प्रतिबद्धता कतिको कार्यान्वयन भएको छ ?

धेरै (२६) ठीकै (४४) कम (३०) भन्न चाहन्न ( )

४.५ सार्वजनिक सुनुवाइको अनुगमन गर्ने संयन्त्रको विकास भएको छ ?

संयन्त्र बनेको छ (४८)कुनै संयन्त्र बनेको छैन १६)कुनै जानकारी छैन (३६) भन्न चाहन्न ( )

४.६ यस कार्यालयको वार्षिक नीति, कार्यक्रम र श्रोतका बारेमा जानकारी पाउने भएको छ ?

धेरै जानकारी पाएको छु (३०) ठीकै जानकारी पाएको छु (५६) कम जानकारी पाएको छु (१४)भन्न चाहन्न ( )

अनुसुची-३

बहिर्गमन अभिमत (Exit Poll) संकलन

१) सेवाग्राहीको लिङ्ग :- १ पु ६४/स्त्री ३६ ,२) जातः ३) ब्राह्म क्षेत्री ४२, जनजाति २०, दलित १०, अन्य २८(बाँकीले नखुलाएको)

उमेर २०देखि ३० १४ जना, ३० देखि ४० ३६, ४० देखि ५० १६ जना, ५० देखि ६० ८ जना र ६० वर्ष माथिका १४ जना उमेर नखुलाएको १२ जना

४) शिक्षा : साक्षर ३२, एसएलसी १८, प्लस टू २२, स्नातक २२, स्नातकोत्तर ६ (अन्य नखुलाएको)

५) कार्यालय सम्म आइपुग्दाको समय : ४५ मीनेटदेखि ५ घण्टा सम्म

६) यस कार्यालयको काममा मात्र आउनु भएको हो वा अन्य कामको लागि पनि

अन्य काममा पनि : ३० जना

यसै कार्यालयमा मात्र : ७० जना

७) कार्यालयमा देहायको कुन कामको लागि आउनु भएको हो ? रेजा ( ) चिन्ह दिनुहोस् ।

क) सिफारिस लिन/पुन्याउन १०

ख) दर्ता/नविकरण

ग) आर्थिक सहयोग लिन ४

घ) योजना माग गर्न

ङ) योजनाको किस्ता लिन २

च) योजनाको मूल्याङ्कन गराउन ४

छ) योजनाको अन्तिम भुक्तानी लिन ७८

ज) स्थानीय निकायले राखेको सूचना प्राप्त गर्न

झ) सूचनामूलक सामाग्री प्राप्त गर्न

ञ) अन्य कुनै भए २

१. सेवा लिनको सँग सम्पर्क गर्ने भन्ने तपाईंलाई स्पष्ट जानकारी भयो ?

अति स्पष्ट (६८) ठीकै (३२) अस्पष्ट ( )

२. सेवाप्रदायक कर्मचारीले तपाईंको आवश्यकता र अपेक्षा कति बुझे जस्तो लाग्यो ?

अति धेरै (३५) ठीकै (५२) थोरै (१३)

३. तपाईं प्रति सेवाप्रदायक कर्मचारीले कस्तो व्यवहार गरे ?

मिलनसार र मैत्रीपूर्ण ६०) ठीकै (४०) अभद्र/अमर्यादित ( )

४. सेवा प्राप्त गर्न आवश्यक सूचनाह (पमाण-कागजात र शुल्क-दस्तुर) बारे

अति स्पष्ट गरिदिए (५२) ठीकै ४४ अलमल हुने गरी अस्पष्ट सूचना दिए (४)

५. तपाइले राख्नुभएका समस्यालाई के कस्ता समाधान दिए श्र

अति सजिलो तरिकाबाट ५० ठीकै ५० समाधान दिन सकेनन्

६. सेवा प्राप्त गर्न अपनाइएको प्रक्रिया के-कस्तो लाग्यो ?

अति सजिलो (४४) ठीकै (४२) लामो र भन्फटिलो (१४)

कार्यालयको राम्रा पक्षहरू:

कार्यालयको सरफाई, भौतिक अवस्था, पीउने पानी, शौचालयको राम्रो व्यवस्था भएको

सेवाग्राही मैत्री वातावरण भएको,

चितवन जिल्ला नेपाल अधिराज्यको केन्द्रमा परेको कारणले सबैको ध्यान केन्द्रीत हुने हुँदा विकास समानुपातिक रूपमा अघि बढेको देखिन्छ ।

सुधार गर्नुपर्ने विषयहरू :

विकासका योजना अलि बढाउनुपर्छ

सुगमलाई भन्दा दुर्गमलाई प्राथमिकता दिनुपर्छ

नगर र गाविसले सिफारिस गर्दा जिम्मेवार भइ तल्लो तहमै पूर्ण जानकारी दिनुपर्छ जसले गर्दा जिविसमा आइ अलमल वा सिफारिस काम नलाग्ने नहोस्

सम्बन्धित कामका कर्मचारी आफ्नै कार्यक्षमा हुनुपर्छ

कागजपत्र पुगेका काममा ढिलासुस्ती हुनु भएन

काम ढिला गर्दा भएको क्षतिको पूर्ति सम्बन्धित कर्मचारीबाट हुने व्यवस्था गर्नुपर्छ

कार्यालय अवधिभर कार्यालयमा हुनुपर्ने

सेवाग्राहीको काम कुन कोठा वा व्यक्तिले गर्ने हो भन्फट नमानी जानकारी दिनुपर्ने

चितवन जिल्लाको प्रमुख समस्या पहिचान गरी योजना तर्जुमा गर्नुपर्ने

अनुसुची ४

सार्वजनिक सुनुवाइमा पालना गर्नुपर्ने आचार संहिता

- सहभागीले बोल्नका लागि हात उठाएर संकेत गर्नुपर्नेछ ।
- सहभागीले प्रश्न वा सुझाव के राख्ने हो, पहिले स्पष्ट गर्नुपर्नेछ ।
- सहजकर्ताले बोल्ने संकेत गरेपछि मात्र आफ्नो नाम सहित प्रश्न वा जिज्ञासा राख्नुपर्नेछ
- सेवाग्राही सहभागी नागरिकहरु धैरैलाई प्रश्न गर्न समय दिनुपर्ने भएकाले बुदागत रूपमा छोटकरिमा प्रश्न प्रतिक्रिया राख्नुपर्नेछ र सहजकर्ताले निर्धारण गरेको समय बितेपछि तत्काल प्रस्तुति रोक्नुपर्नेछ ।
- आफूभन्दा पहिलेका सहभागीले बोलेका कुरालाई दोहोर्च्याउन जरुरी हुनेछैन ।
- चित्त नबुझेमा सहजकर्ताको अनुमति लिएर थप प्रश्न राख्न पाइनेछ ।
- सहभागीले बिना आधार कसैप्रति लाञ्छनायुक्त भाषाको प्रयोग गर्न पाइने छैन ।
- सुनुवाइका वक्ता तथा सहभागीलाई उत्तेजित पार्ने वा बदलाको भावनाबाट भनाइ राख्न वा बोल्न पाइने छैन ।
- सुनुवाइलाई बिथोल्ने प्रयास कतैबाट भएको पाइएमा सबै सहभागी मिलेर शालीनतापूर्वक समाधान खोज्ने पहल गर्नु सबैको कर्तव्य हुनेछ ।
- सुनुवाइलाई विषयान्तर हुन बाट सबै सहभागि सचेत हुनु पर्नेछ ।

अनुसूची ३

सार्वजनिक सुनुवाइ सम्बन्धी प्रतिवेदनको ढाचां

- सार्वजनिक सुनुवाइ संयोजन गर्ने व्यक्तिको नाम, थर र ठेगाना
- सुनुवाइ गरिएका विषयवस्तुहरू
  - क.
  - ख.
  - ग.
  - घ.
- कार्यक्रम आयोजना स्थल:
- कार्यक्रम आयोजना गरिएको मिति र समय:
- कार्यक्रम संचालन गरिएको समयावधि :
- उठेका प्रश्न जिज्ञासा र उत्तर:

क्र.सं	प्रश्नकर्ता गुनासो गर्ने वा सुझाव दिनेको नाम ,थर ठेगाना	सहभागिको प्रश्न,गुनासो, सुझाव	जवाफ दिने पदाधिकारीको नाम,थर र ठेगाना	जवाफको छोटकरी व्यहोरा
१	मोहन रुम्बा पत्रकार	वार्षिक रुपमा यस जि.वि.स मा कति इन्धन खर्च हुन्छ भनि सूचना माग्दा सूचना दिइएन किन ।	स्थानिय विकास अधिकारी श्री भरतमणि पाण्डे	म कहां गुनासो नै आईपुगेन प्रक्यागत रुपमा गुनासो दर्ता गराउनुपर्ने ।
२	तुलमान गुरुङ पत्रकार	जि.वि.स का योजना अर्न्तगतका योजनाहरु कति सम्पन्न भए, कति बाकी रहे ,कति बजेट फ्रीज भयो जानकारी पाउं ।	स्थानिय विकास अधिकारी श्री भरतमणि पाण्डे	जि.वि.स का ६५०वटा योजना मा सबै सम्पन्न भएका छन् । सबै योजनामा पुरै बजेट खर्च हुदैन ।सामाजिक सुरक्षाभत्ता देखि लिएर केही बजेट फीर्ता हुन सक्छ तर कार्यक्रम फ्रीज भएको छैन ।

३	शालिग्राम पौडेल ए.सि.सि चितवन	सय जना नमूना कम भए, १६प्रतिशतले असन्तुष्टि जनाएको विषयमा ध्यान दिनु आवश्यक छ । अतिरिक्त रकम मागिएन र दिइएन पनि भन्ने पक्ष राम्रो तर काममा ढिलासुस्ति गर्छन भन्ने विषय सुधार गर्नुपर्ने, नागरिक वडापत्र पुनलेखन गर्नुपर्ने ।	स्थानीय विकास अधिकारी श्री भरतमणि पाण्डे	सुभावका लागि धन्यवाद । तपाइले दिनुभएको सुभाव कार्यान्वयनका लागि हामी प्रतिबद्ध छौं ।
४	रमेशकुमार पौडेल पत्रकार, नागरिक दैनिक	सार्वजनिक सुनुवाइको विषयमा जनतालाई जानकारी दिनुपर्ने, प्रश्नहरु केही उपयुक्त देखिदैनन् । कति रकम बराबरको योजनामा जनताले भन्फट हुने गरेको भनेका छन् त्यसको जानकारी दिनुहोला । जिविस आयव्याय बारे जनताले के कसरी थाहा पाउँछन् ?	स्थानीय विकास अधिकारी श्री भरतमणि पाण्डे	यति रकम भन्ने कुरा छैन । कोही पनि जनताले हामीलाई यति बजेटमा यसरी रकम मागियो भन्ने पनि गुनासो आएको छैन । असार महिनामा काम समापन हुने हुँदा अन्तिम भुक्तानी लिने बढेका हुन् । प्रत्येक चौमासिकमा हामीले खर्च र आय विवरण सार्वजनिक गर्ने गरेका छौं ।
५	आनन्द पोखरेल, पत्रकार सन्तकुमार चौधरी, पत्रकार निलकण्ड ठुंगाना	वैशाख मसान्तपछि योजनाहरु सम्झौता गर्न पाइदैन भन्ने प्रावधान छ तर जिविसले किन सम्झौता गरिरहेको छ ? सरकारी कार्यालयमा भ्रष्टाचारको कुरा आउँछ, भ्रष्टाचार विरुद्ध अभियानको किन ध्यान पुग्न सकिरहेको छैन ? असार मसान्तमा मात्र किन सडक पीच हुन्छ ? विशालचोकबाट पदमपुर जाने बाटो खत्तम छ, तर भरतपुरका केही सडक दोहो-याएर पीच हुन्छ किन ? नतिजा औपचारिक हो	स्थानीय विकास अधिकारी भीमबहादुर श्रेष्ठ, अध्यक्ष एसीसी, चितवन नेपाल स्थानीय विकास अधिकारी	भूकम्पले गर्दा सरकारले यस वर्ष जेठ मसान्त सम्म सम्झौताका लागि समय दिएको थियो । भ्रष्टाचार विरुद्ध अभियान कारवाही गर्ने निकाय होइन । समन्वय गर्ने काम हामी गर्छौं । संस्थागत रुपमा गुनासो आएको अवस्थामा भ्रष्टाचार के कसरी भएका छन् त्यो प्रमाण सहित आउनुपर्नो । अनि हामी सहायोग गर्नेछौं । नतिजाहरु विश्वसनीय छन् । जनताको गुनासो

		<p>होइन ? प्रश्न नम्बर २.३ मा जनताले किन कामका लागि धेरै दिन लाग्ने गरेको जवाफ आयो ? र ३.१ उपर छलफल गर्नु आवश्यक छ ।</p> <p>सरकारी स्वामित्वको नहरमा पार्टी प्यालेस बनेको विषयमा किन चुपचाप ?</p> <p>भूकम्प पीडितका लागि दिने भनिएको पन्ध्र हजार अझै किन दिइएन ।</p> <p>निशुल्क शिक्षा भनिएपनि किन सदरमुकाममा रहेका विद्यालयले अतिरिक्त शुल्क विद्यार्थीबाट लिइरहेका छन् ?</p>	<p>प्रमुख जिल्ला अधिकारी</p> <p>प्रमुख जिल्ला अधिकारी विनोदप्रकाश सिंह</p> <p>जिल्ला शिक्षा अधिकारी दामोदर आचार्य</p>	<p>सम्बोधन हुन्छ । कमजोरीहरु पनि केलाएर सुधार गर्ने प्रयास रहन्छ ।</p> <p>उजुरीहरु परिरहेका छन्, यस सम्बन्धमा सिंचाइ कार्यालयलाई पत्र पठाएको छु । यस विषयमा हप्ता दिनमा जानकारी दिनेछु । जिल्लामा रहेका कुनकुन निकायले सार्वजनिक सुनुवाइ गरिरहेका छन् त्यो विषयमा पनि मासिक बैठकमा सबै कार्यालय प्रमुख सँग जानकारी माग्नेछु ।</p> <p>रकम सबै गाविसमा पठाइसकिएको छ । बाँड्दै छौं ।</p> <p>यस विषयमा तपाइले अदालतमा पनि उजुरी दिनुभएको रहेछ । के कसरी अतिरिक्त शुल्क लिएको हो यस विषयमा हामीले पनि अध्ययन गरीरहेका छौं ।</p>
राजु थापा				
सन्दिप भट्ट				
तारा बराल				

कार्यक्रमका केही भलकहर :

